

**Presidential Communications Operations Office
Presidential News Desk**

**TALK TO THE PEOPLE OF
PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE
[12 May 2022]**

PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE: Good evening, my countrymen. We are here gathered for the nth time in my city because we have to keep the lines of communications between government and the people always — not sometimes but most of the time, you should know what’s happening to our country.

We hope to share with you the events that transpired just a few days ago and there’s our sense of hope and optimism that we have elected a set of leaders of the country. Maybe ‘yung ano ‘yung lumabas sa surveys, ‘yun rin talaga ang... I think we have — we are...

Our generation is very lucky. We are in a situation where the electronics ruled the day and we have an election that was madali ‘yung counting, then the transmission of everything that is needed to complete the election process is almost over. But since there is no as yet any statement or proclamation coming from the COMELEC, we would rather just wait until we can congratulate them in the proper time.

Ang lakad ko nito sa ‘yung — I’m happy to report to you that ‘yung Fabella, the Fabella Memorial Hospital parang ‘yung it is actually dedicated doon sa childbirth ‘yung manganak. Nandito man si Abdullah, how are you? Assalamualaikum.

DOH UNDERSECRETARY ABDULLAH DUMAMA JR.: Wa alaikum salaam, sir.

PRESIDENT DUTERTE: Kung anong nandoon ka man, maganda ‘yung hospital. It’s a new building I think we added one. Alam mo sa totoo lang nagpunta ako doon noong una... Hindi ako nagpapatawa, hindi rin ako binabastos ko ‘yung pero sus sa isang kuwarto mga — parang factory ng bata. Parang ginagawa ‘yung bata doon lang karaming bata nako.

At any given time I think there would be some — I don’t know si Abdullah nakaalam niyan. Ito si Usec. Abdullah Dumama Jr. dati itong na-assign sa Davao that’s why he’s a brother to me.

Iyong sabi ko magdagdag tayo ng building dito kasi pwera ano lang — ‘yung nakahilera ‘yung mga kama pati puro bata pati nanay. Iyong government hospital ito so libre, walang bayad. Kaya puwede pa siguro manganak ‘yan nang manganak, magkaproblema ‘yung susunod. Papaano ‘yun?

We have to ano... Ganito ‘yan eh, ang gobyerno kailangan mag-expand. Alam ninyo because the population is growing and dapat ang ekonomiya also must grow with the population rate. Kasi ‘pag wala, mahirap ang... Marami tayo, hindi natin mapigilan eh.

If I remember right, ako lang pati si Presidente Ramos na talagang openly campaign for itong family planning. But the church, I don't know what happened — nandiyan kasi 'yung Katoliko. And 'yung pagpigil, wala — it seems to be in conflict with the religious tenets of... Baka, baka nagkamali ako. Pero karamihan kasi ng mga babae bigyan mo, sabihin mo magpa-ligation 'yung sa mga tamang edad, sa wastong edad na. For those women who have reached almost 'yung katandaan na — [Paano ba sabihin ito?] hindi na puwedeng — puwede ng i-ligate. Pero 'yung mga bata — pati ako ayaw ko, ayaw kong — [How would I say?] ayaw kong i-ligate 'yung after one or two, after one, two, three dapat boundary na even for the young...

But you know, ang problema nitong Pilipino — magprangka ako ha — mahirapan tayong mag-promote ng ligation actually kasi ayaw ng mga husbands, 'yung mga asawa. Kasi in a — well, it might be true for some but not all, but fundamentally dapat na kung mag-abot talaga ng tatlo, tama na.

And kung ayaw ng ligation, itong pills, birth control. Ako mismo sa opisina ko, 'yung drawer ko marami. 'Pag may mga babae doon na nakikita ko buntis, ang sabihin ko na "pang-ilan ang anak mo?" So sabihin "apat, lima." Sabi ko "ito 'yung supply mo ng birth control after the birth of the child na dinadala mo ngayon." Kasi mahirap magpalaki ng bata at saka 'yung sitwasyon natin karamihan kasi hindi naman mayaman. Always looking up at government for everything.

I said I might have mentioned it somewhere or here, I really tend to forget things right now na itong Pilipinas fundamentally again is feudal ang setup hanggang ngayon. Na ang tao sa karamihan, mga further needs even throughout the Philippines 'yung ospital, tubig, 'yung roads doon, always sa government 'yan. Magpunta doon sa barangay captain, the barangay captain does not have the money, does not even have a budget to run a barangay properly. Pupunta 'yan sa mayor, then the mayor will make representation in Manila, karamihan 'yan doon maghingi sa mga congressman, governors, mayors, doon sa amin sa national government kasali na ang Congress.

So lahat ng kailangan ng mga tao nandoon sa gobyerno. Kanilang eskuwelahan, kanilang — lahat, tubig. Outside of the Manila area, ganoon ang sitwasyon. Wala masyadong progress. Well, itong mga sa CALABARZON, medyo may — magaan na diyan kasi maraming mga factories. It's a growing industrial area over there, Cavite, ganoon. The rest, wala masyado, lahat sa gobyerno kaya — lalo na sa mga barangay feudal talaga.

That is why elections are hotly contested. What I'm saying is that magpatayan 'yan kasi ang trabaho nila nakasabit doon sa mayor, governor. And 'yun 'pag natalo 'yung mayor nila, wala ng hanapbuhay. Sa isang barangay, ang may suweldo barangay captain, kagawad, pati 'yung mga tanods nila. Itong mga tanods, they play a very crucial role in the fight against the insurgency, 'yung mga terorista.

Ito nga 'yung minsan inaarmasan pero ang policy ng gobyerno noon ganoon, ang problema — I'm rambling now to other para isang beses na lang ang discussion ko — ginagamit minsan ng gobyerno and rightly so because they are workers of government. Some of them are armed to fight the terrorists, itong mga komunista. Sila 'yung, as a matter of fact, every day, sabi ko ulitin

ko, every day aside from the ‘yung mga sundalo pati pulis, in areas na where there is a strong presence of the communists, mga barangay captains, ang mga tanod ang pinapatay.

Every day mayroon tayo niyan sigurado ako. Iyong — kawawa rin. Ngayong election, nandoon ‘yung hanapbuhay nila kaya makipagpatayan, isa ‘yan. Then ‘pag nandoon na, they are at the forefront, ‘yung iba, by sheer fear of the NPAs kasi ‘pag hindi ka sympathizer nila, talagang yayariin ka, papatayin ka talaga. Iyong mga tanod na nagamit ng gobyerno, pinapatay nila ‘yan.

Kaya walang alam itong... Mabuti’t na lang na ano — the results of the election show that people really go for a democratic system. ‘Yung mga — ewan ko kung pumasok ‘yung Bayan sa... Pumasok ba sila, Bong, Bayan? Iyong mga left? Too late, but sabi ko sa inyo, ayaw ninyong maniwala, kayo. Basta walang ginawa ‘yan kung hindi lokohin ang gobyerno.

Iyan ang ano parang pumasok sila... Kaya itong party-list, kailangan alisin na ito ng ano. Si — kung sinong ma-presidente, presidente ngayon papasok, it would be as good as any other time to initiate whether to convert Congress into a constituent body or magtawag ng constitutional convention but which is very expensive to do.

We elected people sa Congress. That is why they are called representative because they represent a district sa iba’t ibang — ‘yung Pili — buong Pilipinas may mga congressional district. Sinong maano diyan are deemed really na ‘yung representative na ‘yun carries with him the word or the sentiment of the constituents sa congressional area.

So ako, magastos man ‘yang constitutional convention. I would rather say that we elected them so we must have the trust in them, ‘pag nandoon sila na ang ano eh, ngayon na para walang mapulitika. There is really a demand of the moment ‘yung changes ng Constitution, whether you want to convert it into a federal or... Ngayon na, umpisahan na kaagad.

Kasi pagka ginawa mo ‘yan ‘yung patapos ka na, sabihin nila you want to change some provisions in the Constitution to allow you to run, ganoon. Parang ginawa sa akin na itong si Duterte gusto kasi gustong another term. Susmaryosep, inyo na lang ‘yan. Pero dapat umpisahan na sa bagong administrasyon, kailangan talaga.

Ako I recommend the abolition of itong party-list. Ginagamit eh. Although they are a very — a few, but still they participate in the government that they wish to destroy. Iyan ang nakakatawa diyan. Pumapasok sila sa gobyerno, they participate in the governance process and yet they — what they really want is to destroy that government at palitan nila ng kanila.

That has always been the — ‘yan ang — the simple truth is gusto nilang sirain ang gobyerno para sila ang pumalit. That was the mantra of the communist 53 years ago, and it’s still the mantra of the communist rebels pati na ‘yung nandiyan sa — ‘yang mga left na ‘yan talagang...

Alam mo bakit? Huwag na tayong mag — p*****, huwag na tayong magbolahan. Nagkikita tayo sa bukid, magkaibigan tayo. Pero ako naging Presidente, you know, I have to protect the — ‘yung ano itong gobyerno na ito. Bakit palitan mo ng... NPA ‘yung lamok na ‘yung y****, iniistorbo ako.

So ‘yan kung galing tayo sa Fabella, nagpunta tayo dito sa — ganoon, ganoon ang reality, i-connect-connect ko na lang para hindi... Hindi kasi tayo nagkaka... Alam mo para akong teacher but I seldom talk to you in a class, para akong nagle-lecture. Ngayon, pinapasa ko na lang sa inyo, papaalis na ako. I’m trying to transfer the heart, the gravamen ‘yung ating existence as a democratic country, the Republic of the Philippines. Iyan ang gusto nilang walain.

Anong — anong klaseng... Sige sabihin nila pasista, kayo ang pasista. Kailan pa ba ang kami mga opisyal pumayag diyan sa mga abuso? When? Magturo kayo ng isang ano na may nagwala diyan na mga military na hinayaan namin.

Ako mayor ako, kailan ako pumayag ng abuso ng mga pulis ko? Ilang beses kayo nakakita dito sa Davao na binubugbog ko talaga ‘yang pulis? Iyong sa atin-atin na lang, mag-umpisa tayo sa maliit pati pamalaki. Ngayon na Presidente ako, kailan ninyo narinig na pumayag ako ng abuso o nakawan diyan sa pera ng gobyerno?

Kaya from Fabella, napunta tayo sa komunista. So dito tayo, paki — may ano, that inauguration was May 4. I went there, there was a short program and I was able to share my sentiments with them, especially itong family planning — balik tayo — sana... You know, for our country, average anak ninyo is about two. Three, boundary na talaga kayo. Huwag kayong mag-anak ng marami kasi unang-una mahi...

Eh akong, akong mayor ha, akong mayor, nung gustong — lahat tayo gustong mapunta ng mga universities sa Manila. Iyong anak ko, si Inday, nag-aaral lang ‘yan sa San Pedro College because si Pulong nandoon sa... I cannot afford ano ‘yung dalawa kayong magsabay-sabay. Kung suweldo lang nako patay.

Kaya sabi ko itong mga magnegosyo. That’s why itong — enterprising itong partner ko. Tapos ‘yung anak kong isa medyo komportable na. Noong na — si Pulong na ayaw na mag-aral, sabi ko uwi ka dito si Inday na naman. Mahirap ang buhay. Mahirap ang buhay lalo na ngayon. Huwag masyado sobrahan ninyo.

Iyang mag-anak ng anim, pito, walo, susmaryosep makainit ng ulo. Kaya ako minsan na ano napapagalitan ko. I’m sorry but that is how it is. Nagle-lecture ako noong mayor ako sabi ko huwag masyadong sobrahan ‘yang anak kasi...

May pills naman, ang problema nito ayaw ng simbahan. I do not know if it’s really the truth dito sa sitwasyon ngayon. So ang mga babae kasi karamihan Roman Catholics they — sa mga pari ganoon ano sila, talagang sumusunod sa... Wala mang problema ‘yan. Ang aking reality is you balance na...

Well, we can produce a population but we cannot allow it to go basta na lang kasi hindi kaya. For an average family, ‘yung suweldo mo tamang-tama lang talaga huwag mo nang dagdagan kasi problema. Tingnan mo itong ano — pero itong simba — simbahan — itong ospital na ito new building. [Jun, bago talaga ‘to ‘no? Iyong luma nasa likod.] Bago ito. Puwede ‘yung clip paki ano na lang. Maganda, malinis.

[plays video clip]

Iyon. Maiksi lang pala. Well, umikot kami pero tama na ‘yun, iyon lang siguro ang nilabas.

Nandito tayo sa COVID. Mayroon tayong — we have less than 4,000 active COVID-19 cases in the country. Masyadong mababa na ‘yan pero hindi tayo — it should not be a reason really to be complacent about it. We still have to follow the minimum requirements to avoid recontamination kung natamaan ka na because there is — it can infect you again and again. But for as long as itong — nakatulong talaga itong mask basta you wear it properly. Iyong iba kasi compliance lang. Ang naka-cover minsan ang bunganga, ang ilong nakalabas. Eh tanggalin mo na lang lahat ‘yan. Bakit mag-mask-mask ka pa?

Pero ‘yung requirement ng gobyerno sa mask sa tao nakatulong talaga ‘yan. Ako mismo sabihin ko sa inyo, nakita ko ‘yung pagsunod natin sa — because it can really prevent itong ano, ‘yung surge lalo na noon. Ngayon, kami dito nagsalita, eh ako tanggalin ko kasi I cannot communicate with you if I wear a mask because conscious ako masyado and I feel that my words are muffled and I cannot pronounce the words correctly. I feel na may — ‘yan ang ano ko.

Pero pagkatapos nito, nagma-mask ako. Maski sa bahay natutulog ako, nagma-mask ako pati mata pati ilong. I wear a blinder kasi ‘yung kurtina ko doon sa bahay nipis na. It used to be thick but over the years — actually hindi ako nagbibiro, hindi ako nagpapatawa, iyong kurtina na ‘yan medyo makapal. It’s about mga 18 years na walang laba-laba, wala lahat at manipis na. Over time parang manipis, ‘yung — ‘yung light — ‘yung daylight pumapasok na so I wear a blinder.

Ito isa pa ito na ano before I end my presidency. I continue to offer my profound gratitude to our medical professionals, scientists, and frontliners for doing a remarkable job since the start of COVID-19 pandemic. I likewise thank the Filipino people for continuing to cooperate with the health authorities and for following health protocols. Iyan lang talaga.

Kung makinig lang kayo sa gobyerno tapos sundin ninyo ‘yung mga — hindi naman advice ‘yan, sa mga doktor, wala talaga tayong problema. Ako ‘yung... Maski na sumunod ka dahil ayaw mong makahawa ng kapwa mo o makuha mo ‘yung sakit. Iyon lang pati ‘yung hugas ng kamay sabon lang man ‘yan pati ano, ‘yung — hindi na kailangan ‘yung mamahalin — ‘yung panlaba lang, panlaba na...

[‘Di ba, Jun, puwede na ‘yan?]

Sabi ni Usec. Dumama of — okay na ‘yan. Ano lang, itong nauso na fist bump puwede na siguro ‘yan. Matagal pa tayong mabalik sa... Ngayon ‘pag naglamano kayo, magtinginan ‘yung tao. Titingnan ka ng — iba ang tingin sa iyo ‘pag maglamano ka ngayon sa maraming tao. ‘Yung iba — ‘yung maglayo kay baka lamanuhin mo. They try to avoid you. They keep a good distance.

Let’s now go to the elections. It was a peaceful — generally peaceful. I thank and congratulate the COMELEC, our teachers, the military, the police and the civil society sector and of course the thousands of volunteers for all your — for all the work and handling, participation in the conduct of this year’s election.

Sana ‘yung manalo, i-advance — whoever will come out — you have my congratulations well in advance. I am hopeful that you will serve the Filipino people with all your heart and ability, and prioritize the welfare of the general public above everything.

To the candidates who have failed to secure seats, I thank you as well for your participation in this electoral process, ‘yung natalo. You may not have won this time but I hope that you will continue to serve our people in your capacity as leaders in your respective sectors and communities.

More importantly, I thank and congratulate the Filipino people. You made the elections successful because you have made your will known by performing your sacred right and duty to vote. Let us continue to support and watch the COMELEC over the — under — and our society — civil society partners that this will — and in a very correct manner and maybe the proclamation of the winners.

Ito namang ano, ‘yung may glitches, glitch, o sabi nila na mga sira na hindi nagbasa ng votes, I hope that COMELEC would also find time to investigate. Just to — well, disabuse the minds of those na may dayaan. Wala akong nakita sa totoo lang at hindi rin talaga ako papayag ng dayaan. Pero ganunpaman, just to satisfy the doubts of a few of them na para may imbestigahan at na ‘yung result, ibigay sa tao kung ano ang nangyari.

As we await the final and official results of the proclamation of winners for the remaining seats, let alone continue to participate and watch over the electoral process. Once the will of the people has finally been made known, and all the winners have been officially proclaimed, we will begin the important process of transition of power to our new set of leaders.

Sinabi ko I would be — I would feel patriotic if noong panahon — in the coming days, when I shall have to transfer the reins of government to the newly-elected president.

By noon of June 30, I invite the general public to join me in rallying behind our new elected leaders so we can continue the difficult but rewarding task of building a stronger and more progressive nation.

So ‘yun po ang ano ko, hindi naman siguro ti — tsismis ba ito, Usec. o ano lang ito? Pero kung gusto mo ng tsismis, marami ako. Lahat ang ano, this — hindi na ano, this is a Republic of Marites na ngayon eh. Lahat ng tao may tsismis, babae’t lalaki. Noon sa mga babae lang ‘yan but... Kawawa ‘yung mga babae na pangalan Marites talaga. [laughs] Magsabi doon sa classroom, “Marites”, ganoon. Tsismosa. Lahat naman.

Ang nandito si Executive Secretary. May sabihin ka?

EXECUTIVE SECRETARY SALVADOR MEDIALDEA: Mr. President, I would just like to report on the issuance of an administrative order that calls for the creation of the — creation of the Presidential Transition Committee, Mr. President.

In the past few weeks, we have been preparing for the transition of the government to the next administration. Recently, we have submitted to the President on May 10, 2022, who later approved that Administrative Order 47 that calls for the creation of the Presidential Transition Committee or the PTC which will serve as the overall and central coordinator of the national government.

The PTC will oversee the implementation of the transition activities of the entire government and see to it that delivery of services to the public remain unhampered. The members of the PTC are yours truly, Mr. President, who will also function as chairperson; Department of Foreign Affairs Secretary Teodoro Locsin; Department of Finance Secretary Carlos Dominguez; Department of Budget and Management Undersecretary Tina Rose Canda; and National Economic and Development Authority Secretary Karl Chua.

We will work closely with the representatives of the incoming administration to ensure a peaceful and orderly transfer of power. Since we still have no proclaimed winner, official talks need to be put on hold for the moment. But preparation on our end needs to begin. We, after all, have more work to do.

Administrative Order 47 directs all departments, bureaus, and instrumentalities of government to create their own internal transition committees which will support the PTC in overseeing the proper turnover of projects and the continuous operation of their offices during the transition period.

We assure the public that within the coming weeks, the entire Executive branch will continue to perform and dispense with its duties but ready to turn over the reins to the next president. It is the goal of the PTC to ensure a smooth and seamless transition while ensuring the continued and efficient delivery of public service.

Thank you, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Thank you, Secretary Medialdea. Alam mo si — siya ang ano parang talagang little president because siya ‘yung lahat ng mag-prepare kung anong pirmahan ko, kung ano ang gawin ko, siya ‘yun, ‘yung opisina niya. So siya rin ang mag-handle doon sa — ‘yung transition na magawa where I would welcome the president, kung sino man ‘yan, doon sa Malacañan.

But it would be good for us to meet itong — well, hindi naman lahat, pero select members of the committee or maybe ‘yung lahat na. We still have about one or two meetings dahil dito sa fallout sa Ukraine. It has affected... Alam mo, ‘yung langis is a very dynamic thing from the time it is — well, what — sucked from the bowels of the Earth palabas until dumating dito sa mga end users.

Maraming ano ‘yan, maraming... It’s a very dynamic thing and so many problems to solve. Ngayon, ang giyera sa Ukraine might be an attrition one. Attrition is — patagalan ng — patayan lahat hanggang doon sa — ang lahat ng sundalo mamatay. Iyong – an attrition balos, ganti-ganti, ‘yan ang tawag diyan. And it could last long or it could be over kung si Putin ang magbitaw.

Ang problema nito kasi ang Ukraine hindi na papayag ng ganito lang na mag-areglo tayo kasi ang Ukraine sinira talaga lahat. Lahat ng buildings, residential or commercial talagang... So bago ang areglo nito, bilyon ang hingiin kung magbayad ang Russia.

The stumbling block there is the damage that was inflicted on a country. Almost all of the buildings there may tama. It cannot be utilized anymore, you cannot use it. You have to — buakin (bulldoze) mo ‘yan tapos mag-build... And buong — ‘yan ang isa diyan. Hindi na papayag ang Ukraine ng areglo. Kung mag-areglo man, may guarantee na the money is there to rebuild the entire country.

Eh ang Russia is suffering from an economic ano ‘yung seryoso talaga na problema because lahat ng mga negosyo, lahat ng — pati bangko hindi na maka-tra — hindi na sila maka-transact ng business. Nag-withdraw na ang lahat ng mga investors at Russia is in a spin, almost it has — umiikot na pababa. Ang problema nito kung saan sila maghanap ng pera.

Ang problema nito ang — kung si Putin ay magsabi na tapusin na natin ito, let us use the nuclear. Iyong nuclear bomb ho ‘yung nahulog sa Japan regrettably kasi patay ang... Wala, malinis.

Nakita mo ‘yung picture sa Hiroshima pati sa Nagasaki? It was almost like a desert. Walang — pati kahoy wala. Iyon ano ‘yun noon ‘yung 1945. Now, isa lang ‘yun, dalawa or maybe mayroon pang tatlo or apat but it could not be more than siguro seven or 10.

Pero ngayon ito, Russia has about 1,000 bomba na ganoon. [Official: 6,000, sir. More than 6,000.] 6,000? Ah wala na. ‘Pag 6,000 ‘yan ang pag-usapan natin bago... Sus sana ‘yung... Kaya ako apurado matapos. [laughs] Baka akala ninyo gusto ko ng... Naga-apura ako na matapos na kasi...

Ang — magprangka ako sa inyo. Kung ganoon talaga, wala na. Magtanong kayo, wala, wala na. Iyong tanungin mo ako how about sino pang matira, ganoon? Wala na. Iyan lang ang talagang... ‘Pag nagkamali itong si Putin, ah delikado tayong lahat.

Sinabi ko sa ayaw ninyo’t sa hindi, tatamaan tayo kasi whether it would be a participation of countries allied with Russia or Russia independently would decide to use the nuclear warheads, tatamaan ang Pilipinas kasi dito mag – may mga Amerikano and it’s being used to refuel the planes. Galing Guam, magre-refuel diyan tapos mag-ikot dito papuntang Russia.

Russia is a big country. Mayroon siyang beach na facing the Pacific, may beach rin ‘yan siya na — beach, dagat. May — ‘yung lupa niya nakaharap sa Pacific pati nakaharap sa Atlantis. Iyon ang istorya diyan.

So ewan ko kung it would be the proper time to, but we have to talk kung sakali dadating ‘yan. Ako I pray — hindi ako nagdadasal actually, totoo ‘yan, hindi ako nagdadasal except now na huwag lang sana magkamali sabi ko sa Diyos. Huwag lang sana magkamali ang — kasi wala na. Eh ‘yung... Mabuti magprangka ako kasi kung magdating...

Lahat nakaiintindi ng giyera pati nuclear consequence alam nila, alam natin ito lahat. Huwag na tayong magbolahan. Delikado ito at kailangan na pag-usapan lang kung ano ang — kung ano lang ang magawa ng gobyerno.

Punta na tayo doon sa — mabuti pa sa — tapos na ‘yan. Tatal kung magdating ‘yan, ah hindi na kayo makauwi sa Maynila. Dito na lang kayo. Paano na lang ‘yan.

DILG SECRETARY EDUARDO AÑO: Magandang gabi po, Mr. President; Executive Secretary Bingbong Medialdea; Senator Bong Go; fellow Cabinet members. I-report ko lang po ‘yung ating naganap na eleksyon noong May 9. At sisimulan ko po ‘yung report dito po sa ginawa nating mga checkpoint na kung saan po ay ipinatupad natin ‘yung gun ban violations.

Mayroon pong reported na 3,004 gun ban violation; at nakapag-aresto po tayo ng 3,191; nakapag-confiscate tayo ng 2,475 firearms; 1,151 deadly weapons. At ipinapa – at wina-warning-an po natin ang ating mga kababayan na hanggang June 8 pa po ang ating page-enforce ng gun ban violations.

[Next slide, please.]

Ito po, Mr. President, gusto ko lang pong ipakita na itong nakaraang eleksyon ay masasabi po natin na relatively peaceful at orderly kung ito po ay ikukumpara natin sa halalang naganap noong 2010, 2016.

Dito po sa chart makikita natin na 166 ang validated election-related incidents. Noon pong 2016 ay 133 election-related incidents. At ngayon pong 2022 ay 16 lamang ang ating validated ERIs at ito po ay nangyari sa Region I; Region III; Region IX; Region X; at sa Cordillera Administrative Region, totaling 16. Ito po ay naganap mula nagsimula ang election period ng January 9 hanggang bago dumating ang eleksyon.

[Next slide, please.]

At sa mismong araw po ng eleksyon, Mr. President, ito po ay noong May 9, nakapagrehistro tayo ng 27 incidents. At ito po ay ang mga sumusunod: mayroong 11 shooting incident sa areas ng Albay, Negros Oriental, Cotabato City; tatlo sa Maguindanao; apat sa Lanao [del] Sur; isa sa Basilan, at isa sa Zamboanga [del] Norte.

Mayroong grenade explosion, dalawa sa Maguindanao at isa sa Cotabato. Dalawang reported ballot snatching sa Lanao [del] Sur at sa Basilan. Mayroon ding commotion na naganap sa Maguindanao, Camarines Sur, Lanao, at Tawi-Tawi.

Mayroon pong mga pumasok sa loob ng precinct, tinatawag nating physical assault. Ito po ay tatlo, naganap isa sa Batangas, isa sa Maguindanao, at isa sa Abra. Strafing incident naman sa Basilan, at destruction ng dalawang vote counting machine na naganap sa Lanao del Sur.

So 27 na insidente nagresulta sa pitong patay at 33 injured. Pero sa atin pong validation, anim lamang ang suspected na election-related incident po sa araw ng halalan noong May 9.

Kaya masasabi po natin na natapos po ang ating eleksyon at wala rin pong reported na anumang failure of election sa anumang presinto sa buong Pilipinas.

[Next slide, please.]

Dito naman po sa report ng vote buying mula po January 1 hanggang May 9, 2022, nakapagtala tayo ng 245 reported vote buying incident at mayroong 41 suspect.

Out of the 245 incident, 25 po rito ang nakuhanan natin ng mga ebidensiya, na-validate natin, at ang dalawa po ay under investigation; ang apat ay nai-refer na sa prosecution office; at ang isa ay nai-file na sa korte.

Patuloy pa rin tayong naghahanap ng mga ebidensiya sa iba pang mga vote buying incident. Sa ngayon po ay 28 ang ating naaresto at 13 pa ang kasalukuyang pinaghahanap.

At mare-report po natin, Mr. President, na sa mga permit to campaign na inilabas ng NPA ay wala tayong na-monitor na mga politician na pumatol dito o nagbigay ng pera o resources sa CPP-NPA.

[Next slide, please.]

Sa atin pong recorded violations ng community health protocols, makikita po na medyo tumaas nang kaunti ang violations sa not wearing of masks. Ito po ay .5 — 5.52 percent at mayroong 31,819 violation. Wala namang natalang violation sa mass gathering at tumaas nang kaunti sa no physical distancing, about 24.21 percent.

[Next slide, please.]

Sa atin pong kampanya laban sa illegal na droga, bagamat nagkaroon tayo ng eleksyon, mayroon pa rin tayong mga operation na ginawa kontra illegal drugs.

Mayroon tayong 566 total operations. Out of this ay 397 po ang buy-bust operations; 14 ang nag-surrender; at nakapag-aresto tayo ng 795 persons; isa naman ang nasawi sa ating anti-drug operations.

All in all po, Mr. President, ay nakapagkumpiska tayo ng marijuana at shabu amounting to ₱76,830,836.

Patuloy pa rin po tayong magsasagawa ng ating kampanya laban sa illegal na droga.

Iyan lamang po ang aking maire-report, Mr. President. Maraming salamat po.

PRESIDENT DUTERTE: Salamat, Secretary Año.

As you would see, makita naman ninyo that we continue to suffer the drug problem. Hindi ito matatapos kasi sabi ko iyong — the lure of billions ang nakukuha ng mga negosyante nito. Mga trafficking with drug lords.

I hope that huwag lang sanang magsali uli itong mga — hindi naman ako nagwa-warning kasi paalis na ako. Ang pakiusap ko lang iyong mga mayors to be true to — the governors and all of the officials especially those elected by the people — do not violate the trust that the people has reposed on us kasi lalo na 'yung sa droga.

Mahirap. Noon nga sabi ko milyon-milyon; ngayon, bilyon-bilyon na. Ang market nito is... Kaya ito talaga, it has to be a war. Hindi ito sabihin mo special operation ng pulis o military.

It cannot be because this is — this thing is a very sinister and virulent activity that would affect the life of a nation. Mahirap ito. Alam ninyo 'yan.

At ako noong na-Presidente nga ako ngayon — hanggang ngayon, hindi talaga ako papayag na... Tsk. Ang alam lang kasi ninyo, if you are not — if there is no interdiction by government iyong mga ano, mag — mahuli kayo tapos o makalusot kayo once, twice, thrice, and you continue I said to — ewan ko kung anong tawag ng...

Basta ito — I would say and I would insist, tail end sa administration ko na tama ang ano ko, tama talaga ang ginawa ko. Hindi ako aatras. No apologies, no... Wala ako. Basta ang akin, tama iyong ginawa ko.

At hindi rin ako papayag maski na sibilyan ako. Kung mayroon diyang ano, eh 'di magsumbong ako doon sa pulis na — o sa PDEA — na do something about it kasi mayroong problema. But I would insist on a continuance of the drug war. Hindi ito puwedeng madala itong istorya-istorya nito. Kita mo, huli nang huli ang pulis, hindi naman matatapos because of the money. The money that they would get or earn by doing drugs.

Ang problema nito sabi ko ang Pilipino at saka 'yung mga bata. Kita mo 'yung... Kita mo 'yung isang adik, sabi ng asawa niya, "Droga nang droga 'yung asawa ko." Iyong hinampas 'yung bata sa semento. P***** i**.

Kaya hindi ko... Kaya kayong... Alam mo, ganito 'yan eh. You know that itong sindikato, papasok talaga because you cannot play drugs, import, or sell or distribute shabu without an apparatus o organization. So galing doon sa nag-import, nag-distribute, then naghulog doon sa baba — sa mga basurero. Iyang basurero is 'yang peddlers. You know, you have to be very...

Itong mga abugado, human rights, in a conspiracy, the act of one is the act of all. Pareho ang sentensiya niya. Iyong nag-import pati 'yung nagpabili diyan sa baba, pareho kayo. You are guilty of a simple crime of importation of drugs. Kaya magsabi kayo doon sa baba na ano at sinabi ninyo na iyong mga drug lords, sus... Huwag na ninyong bolahin iyong sarili niyo. Nakikita naman ninyo ang mga mayors pati barangay captains na...

Madidisgrasya talaga kayo. Sinabi ko noon eh sirain mo talaga bayan ko. Hindi ako papayag ng ganoon. Kawawa iyong mga bata na malulong diyan sa... I hope that I said the next administration would be maybe a stronger pressure sa ginawa ko, mas mabuti. Pabalik-balik 'yung droga eh. Hindi talaga maano.

Every time mag-usap kami the “Talk to the People,” there is always a segment of the program where the Secretary of si — sa DILG mag-report because the police organization is under General Año — Secretary Año. So marami talaga tayong law enforcement. So there are always maybe operations that should be made public and one of them is nakikita ninyo. And it would be billions. In terms of money, it's billions of... Ang masira na Pilipino diyan, thousands.

Sabi ko nga ‘yung si Bato na, si Senator Dela Rosa was the PNP chief, ang nangyari kasi nito nag-surrender, en masse. Lahat nag-surrender, puro payat, puro walang... Tapos ‘yung nag-surrender na nakita ng Pilipino was just the occurrence that dito sa Manila area. It did not include or there was no separate maybe program to bring to the attention of the public that ang mga outside of Manila area, sige pa rin, walang — hindi kasali doon sa nakikita ninyo. Iyon by the millions, dito lang sa Greater Manila Area.

O how about the cities and provinces? Wala, hindi kasali pa ‘yun. Kaya ang — kung ikaw o ako kung tatanga-tanga ako na Presidente, papayag lang ako. Sinabi ko naman noon ‘yan sa umpisa pa lang pagkaupo-upo ko, sabi ko, I did not know that I was fighting my own government, mga pulis, Customs, lahat, pati ang nasa gobyerno, lahat. So kung hindi mo ganunin, kung talagang hindi mo boldyakan ‘yung mga y***, they will continue, they will flourish, and they will continue to make the people suffer.

Si Dumama, you have something to say?

USEC. DUMAMA: Yes, sir. Mayroon po akong — napag-utusan po akong mag-ano... Magandang... Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Magandang gabi po, Mr. President, Mayor, sa ngalan po ng — at saka sa atin pong mga kagalang-galang na miyembro ng Gabinete — sa ngalan po ni Secretary Francisco T. Duque III, sa pagkakataon pong ito ako ay mag-uulat tungkol sa panibagong — pinakabagong updates para sa ating COVID-19 response at iba pong paalala galing sa Department of Health.

[Next slide, please. Sandali lang po.]

So mayroon po tayong — nitong mga nakalipas na Mayo po, May 5 hanggang 11, ngayon, 2022, may nadagdag po tayong 1,053 na bagong kaso o katumbas ng 150 na kaso kada araw. Mas mababa po ito kumpara sa naitalang kaso para sa Abril 28 hanggang Mayo 4 po na 1,348 cases at may 192 daily cases po ang average.

Sa araw na ito, tayo po ay naka — may karagdagang 109 cases lamang po. Sa 1,053 po na karagdagang kaso sa linggong ito, ang datos po ay nasa loob ng light green na box nasa gawing kanan: 437 mula po sa NCR, 139 mula po sa Region IV-A, 113 sa Region III, at ‘yung 364 ho sa natitirang mga rehiyon.

Mayroon pong 14 na naidagdag na severe and critical case sa talaan. Ang current cumulative case fatality rate po natin ay nasa 1.64 lamang po. So nakapagtala rin po tayo ng 2,417 recoveries para sa linggong ito. Sa kabuuan medyo mataas po ‘yung ating pambansang cumulative recovery rate which is 98.27 percent.

Ang atin pong national seven-day moving average positivity rate ay kasalukuyang nasa 1.1 percent po nitong May 10 hanggang May 10 — ah May 4 hanggang May 10. Habang ‘yung atin pong daily RT-PCR testing output ay kasalukuyang nasa 17,005 tests kada araw po.

At panghuli, para sa ating national utilization rates, nasa 15.6 ang ating non-ICU bed utilization rate, habang 15 percent lamang po ang ICU bed utilization rate. So out of 5,038 po na total COVID-19 admissions at the national level, 12.3 percent lamang po ng mga ito ay severe at critical admissions po.

[Next slide, please.]

Ngayon po, sa slide po na ito nakapagtala po tayo sa linggong ito ng 150 average daily cases ayon po sa onset of symptoms. Mas mababa po ito ng 22 percent sa ating average na 192 cases per day noong April 28 hanggang May 4. Sa NCR naman, nakapagtala tayo ng 62 average daily cases ayon sa onset ng symptoms sa linggong ito. Mas mababa po ito ng 20 percent kumpara sa ating average na 78 cases per day noong April 28-May 4.

Muli, ang paalala po ng Department of Health ay habang mababa po ang mga kaso, samantalain po sana natin — ito ng ating mga kababayan. Magpabakuna na po para sa — para sa hindi pa nakatanggap ng primary dose series at magpa-booster rin naman tayo once tayo ay eligible na. Huwag na po tayong maghintay ng panibagong pagtaas ng kaso mga kababayan.

[Next slide, please.]

Well, sa slide na ito, Mr. President-Mayor, nais rin po naming gamitin ang pagkakataon na ito upang pasalamatang ‘yung ating mga healthcare workers. Ang reproduct — I mean ang Republic Act na 10069 o Health Workers Day Act ay idineklara na ang — nagdeklara na ang May 7 ng bawat taon ay Special Working Holiday po upang bigyang pagkilala ang mahalagang papel na ginagampanan ng ating mga healthcare workers sa pagbigay ng serbisyong pangkalusugan sa bawat Pilipino.

Nagpapasalamat po ang Department of Health kasama ang iba pang ahensiya ng gobyerno sa sakripisyo ng bawat healthcare workers sa ating bansa. Napakahalaga rin po ito, Mr. Mayor, President-Mayor, ng isang — ng inyong paglagda sa Republic Act 11712 o ‘yung Public Health Emergency Benefits and Allowances for Healthcare Workers Act na magbibigay ng tamang pagkilala o kompensasyon — at kompensasyon sa ating mga healthcare workers, mahal na Mayor, Mr. President.

[Next slide, please.]

Panghuli po, ipinagdiriwang natin ngayon ‘yung buwan ng Mayo ang Road Safety Month na may temang: “Walk, Bike, Ride for a Healthy Pilipinas!” Ito ay base sa Presidential Proclamation Number 115-A. So layunin din po natin, Mr. President-Mayor, na isulong ang kaligtasan ng mga tao sa kalsada at itaas ang kamalayan ukol dito at sa epekto nito sa kalusugan at sa ekonomiya pati na rin po ‘yung responsableng paggamit ng kalsada.

So binibigyan po natin ng paalala ‘yung ating mga drivers at riders na gawin ang mga sumusunod na mga healthy road habits. One po, ‘yung wear your helmet and buckle up. Magsuot ng helmet para sa mga bikers, seatbelts naman po para sa mga drivers and passengers ng mga sasakyan, at child restraint ‘pag may batang kasama.

Number two, don’t drink and drive. Iwasan po ang pagmamaneho kapag nakainom. Number three, eyes up, don’t text and drive. Ang konsentrasyon natin ay dapat nasa pagmamaneho at kalsada.

Pang-apat po, drive at the proper pace. Alamin ang speed limit sa kalsada. Huli, know the traffic signs and signals. Iwasan po ang aksidente at pagtukoy — at pagsunod na — sa pagtukoy at pagsunod sa tamang road signs and signals po.

Ito ‘yung pinakahuling summary... Sa kabuuan po, Mr. President- Mayor, our Mayor, ang Pilipinas at karamihan sa rehiyon ay nanatiling nasa minimal risk lamang po, habang ang Regions IV-B, V at VIII ay nasa low risk classification.

Ang naitalang bahagyang pagtaas ng mga kaso ay hindi pa nakaaapekto sa healthcare utilization rate po natin ng bansa, maging ang sa mga region at nananatiling nasa low risk po lahat ‘yung ating utilization rate.

Pangalawa po, muli, kami ay walang sawang nananawagan sa mga hindi pa nagpapabakuna at nagpapa-booster na kuhanin na po natin sa lalong madaling panahon. Mababa man ang ating mga kaso, nandito pa rin po ang banta ng COVID-19 at ang malubhang epekto nito lalo na sa mga unvaccinated.

Inuudyok din namin ang mga lokal na pamahalaan na palawigin ang ating COVID-19 vaccination program upang maipaabot natin ito sa lahat ng ating mga kababayan.

Maraming salamat po, Mr. President-Mayor, ‘yun lamang po. Magandang gabi po sa inyong lahat.

PRESIDENT DUTERTE: Salamat rin sa iyong report, Usec. Dumama.

May tanong lang ako, there are sectors who have raised the possibility na magkakaroon ng surge in the future because of the — the events that transpired, especially during the rallies, during the election time, walang itong — the distancing and everything were practically ignored because in pursuit really of to have an election that is free and that everybody is allowed to talk and listen. Baka nag-aano sila, they are raising the fears that there might be a surge in the future.

Because itong rally makikita mo talagang dikit-dikit. So how do you respond to that — sa nangyari ‘yung election, especially ‘yung distancing?

USEC. DUMAMA: Yes. Totoo po kayo, marami po tayong napapansin ngayon na mukhang nakalimutan na natin ‘yung minimum public health standards, lalong-lalo na ‘yung distancing. Iyon hong masking mukhang maganda ‘yung naging sitwasyon. Pero para po sa Department of Health, tuloy-tuloy pa rin po ‘yung mga surveillance natin para sa kung kaso may umusbong na iba’t ibang variant at magkaroon ng surge, mahal na Pangulo.

Mayroon po tayong mga balita at alam na po siguro ninyo ‘yun na confirmed na po na nakapasok na po ‘yun sa ating bansa ‘yung Omicron subvariant pero kayang-kaya ho natin ‘to pagka tulong-tulong. At lalong-lalo, ang pinakahuling maging mensahe natin po dito ay hinihikayat namin ‘yung — natin lahat na kumpletuhin ‘yung primary series at magpa-booster na po kung eligible.

Alam ho natin na ang bakuna lamang ang makapagbigay sa atin ng proteksiyon sa mga ganitong mga pagkakataon — ah sa mga subvariants ng Omicron at sa mga pag-akyat ng kaso. Tayo rin po ay ano ‘no, magiging vigilant sa pagbantay sa anumang pagkakataon na magkakaroon po tayo ng surge. Lamang po ang ating gobyerno dahil handang-handa po tayong harapin ito kung sakaling magkaroon ng ganoon. Sana po ay hindi naman magkaroon.

PRESIDENT DUTERTE: You know we join you in your narrative doon sa pagpasalamat sa lahat ng — lahat, lahat na who participated in the fight against COVID. So wala naman siguro tayong — except to... We are all excited, eager to hear the report that mayroon ng clear winners and you can set the stage for the eventual tawag nila transfer of power, transition.

So ako rin maligaya rin akong nakapagHINGA na ako kasi mara — problema na marami at maibigay ko na ‘yan sa sunod na presidente. Huwag lang sana... What really can spoil the national life of every country is the one that’s happening now in Ukraine. Medyo... The enormity of the destruction actually is appalling to any person kung manood ka ng — looking at on TV and other medium of — nakita mo ang destruction.

And also, nakita rin natin that sige pa ‘yung away despite the fact that some — the military all over are of — they view that Russia got a bloody nose there sa campaign nila. Iyon lang, magdasal lang tayo na ‘wag sana mag — ‘yung kinatakutan natin na sabi nuclear war. We cannot afford it even if we are just a bystander because even now there is no telling when the increases of gasoline, ang fuel, lahat, will stabilize.

Hindi ko — walang makasabi ngayon, mamahal nang mamahal ‘yan. Sa ayaw ninyo’t sa hindi, hindi natin kontrolado. If you do not want to use the fuel, then if you do not want to pay, we might as well just stop the importation. And if — kung ginawa natin ‘yan, the wheels of governance and everything will stop and the Filipinos will suffer.

We have to import but there is no guarantee, I said, that these increases will stop and everything would stabilize. No one can say with certainty what is — what would be the tomorrow of the situation that we are in right now. Just a sort of a — ‘yung narratives natin, just to keep the people abreast with the developments of the world o anong nangyayari sa mundo natin.

Si ES na lang we will have one meeting, if it's a — if you want an attendance of all the Cabinet members baka may masabi rin sila na gusto nilang — everybody can give his... Pero sa akin ang importante is the law and order. Whatever happens, law and order.

Hindi, hindi ako nagagamit ng peace and order eh. Peace has nothing to do — 'yang importante in a society is — there is peace actually when there is law and order. Order, 'yung magsabi 'yang sa klase, "order". Meaning to say, you now — you begin to stop chatting and you listen to what is being lectured by the teacher to us. Ganoon, 'yan ang order, law tapos order, then we will have peace.

Iyong peace and order, that's a — palagay ko it does not fit into the actual event that we would like to see. Mayroon tayong peace if there's a law and order. Drugs, talagang — of course, hindi ko talaga... Alam mo sa totoo lang, 'yung mga drug lords halos naubos naman 'yun sila, bakit mayroon naman bago?

Iyong lieutenant, siya na naman ang mag-take over. Kung patay na 'yung drug lord, mayroon 'yan, 'yung mga utusan niya 'yun naman ang sa... It's a never ending story itong drugs sa Mexico, transshipment, it's either Philippines ang ginagamit dito towards Asia or Philippines being a transshipment for doon naman sa Mexico.

Hindi na sila masyado nag-ano ng ano ngayon heroin kasi madali mag — you have — ipa-ano mo pa 'yung maki — unless lalaki 'yung makikita doon sa taas na 'yung mga marijuana plantations, hindi man masyado. Ang kanila shabu because it can be cooked even at your own backyard. So America is suffering from that. Makita mo lang — San Francisco, makita mo ang mga tao doon naglalakad parang zombie and yet...

You know, countries who are fighting itong drug problem, tignan muna ninyo. I'd like to — the human rights, tignan ninyong mabuti ang sitwasyon. Sinabi ko sa iyo if you want to destroy a family or if you want to see a family being dysfunctional, 'yan bahugan mo ng droga. Kita mo naman ang ginagawa, putulan 'yung asawa ng ulo, ihampas 'yung bata sa semento, tapos gusto ninyo akong... They would say, "Mayor" o "Mr. President..." "Amen." Huwag na kasi baka 'yang human rights.

Sugal talaga ito. This is really — sinusugal ko talaga 'yung kaluluwa ko dito. Gaganti 'yang mga p***** i***** 'yan eh. Pero sabi ko na that was the deal, stop it. Kagaya ng sinasabi ko sa human rights, lahat, pari pati madre. You want to stop? Then you advise them to drop the gun and drop the drugs, let go of them and tomorrow there will be a very peaceful Philippines. Sigurado 'yan.

Basta bitawan mo na 'yung armas mo for the terrorists. Eh terrorists naman talaga kayo. A terrorist as defined by law. And we have the weapons now particularly an important one is the law that 'yung Terrorism Act. It has passed the scrutiny of the Supreme Court and it's legal and government will pursue the itong mga terrorists — terorista hanggang — until the law catches up with them.

And if they are... Sabi ko nga eh, 'wag na kayong magpa-corny. Maglaban kayo magdala kayo ng baril, makipaglaban kayo sa gobyerno, kung mamatay kayo, human rights. Ano bang — ano bang klaseng...? Sa giyera, walang human rights.

The imponderables of what will happen in a war on the ground, hindi mo maano kung anong mangyari tapos sabihan violation of human rights kung may mamatay. Iyong mga terorista from the academe, they join the different fronts in the Philippines tapos mamatay 'yang — mag-iyak, magsiyagit 'yung nanay, "Ah human rights!" Human rights.

Sabihin man niyo sa mga anak ninyo, kung hindi na nag-aaral 'yan at nawawala na, kung alam ninyo may su — alam mo man kung ang bata ano. If you are a — the parents, alam mo kung ano ang asta ng basta, alam mo na that's — there's something wrong. Maging vocal 'yan or the discontent that they try to...

Of course, we have problems. Wala akong nagsabi na wala tayong problema, this is not heaven. We will have problems, plenty to come in the coming years, maybe hanggang for all time. As long as there is a society and there is the constituency of people, there will always be crime and criminality.

Sabi ko ang problema nito para sa akin, 'yung droga kasi ang — the result — the resultant consequence, they destroy the family, wala, wala talaga, dysfunctional ang Pilipinas. That we cannot allow. I'm sure na itong — we are gathered here, wala ditong isa na magsabi ng... We cannot be a softy dito na treat them with the — walang katapusan.

Ang trabaho sa gobyerno at talaga siguro bago ako mag-alis, matatapos — makatapos lang tayo ng mga — mga tatlo o limang drug lords. Gusto ko patay, ayaw ko ng buhay. Gusto kong makita ang mga drug lords, lumaban kayo 'pag dumating na ang pulis sa ano, I urge you to fight it out. We, I would tell them, my co-workers in government, we have to gamble, we have to fight them. At kung mag-fight man tayo, patayin na lang ninyo, itong mga drogang ito. Ito oh, 76 million. Itong nakita lang ninyo sa araw na 'to.

Well, I hope that — I am not asking for understanding. I might be very clear on this, nagsasalita ako, hindi ako nakikiusap sa inyo na intindihin ninyo ako, kami, o ako na lang, kasi sabi ko I take full responsibility nangyayari diyan sa war on drugs. As long as they do — itong mga the enforcement people, do it in accordance with the law. Two weeks ago, I think, it was two weeks or three weeks ago, may namatay na namang pulis na — itong napa — hulihan, buy-bust gone wrong.

Eh naunahan eh. Kaya — eh sabi ko sa mga pulis, huwag kayong magpauna. Treat every drug whatever armed. Kasi sabi ko talaga noon pa 'yan, may mga pangsaksak 'yan o may baril 'yan, maniwala. Iyan ang kultura ng — the sub-culture of the drug problem is that — or it's the main part of the main problem is that they are always armed with deadly weapons.

Kasi magdala 'yan sila ng mga armas pati baril, for what? Kasi kung magkahulihan o maano sila, they are cornered in one and they would choose to fight it out. Iyan kaya sila nagdadala ng baril.

Kaya mayroon ako — karami akong pulis namatay. Hindi ba — hindi mo ba naano na itong pulis may pamilya, magtrabaho tapos ‘yan maghanap ng mga kriminal kasi inuutusan sila.

Ako sabi — magsabi ako noon, “Halika nga sandali. Iyong area mo —,” sabi ko, “ — ‘yung jurisdictional authority mo diyan sa bandang ano, marami kang droga. Magtrabaho ka. Kung ayaw mong magtrabaho, kung wala kang performance, palitan kita.” So ‘yung pobrang pulis talaga maghanap.

Sabi ko na sa inyo, basta ‘yang mga... Iyong nakita kong isang footage dito, ‘yung nakuha ng video? Na ang pulis may armas, ‘yung adik may kutsilyo, naabutan pa niya ‘yung pulis, napatay pa niya ‘yung pulis. Eh ang pulis kasi nagdadalawang-isip kung babaril ba siya o...

Sabi ko ‘pag nakahawak ‘yan ng lethal weapon, a knife can kill you, mind you. Basta ‘yung may ano, pagkapkapin mo hanggang dito sa hita. ‘Yung iba sa hita na ‘yung ano eh, parang — ‘yung manipis na pangsaksak, dito ‘yan na but — hindi dito sa ano taas, sa pantalon.

Alam ko kasi mayor ako eh. Every accomplishment ng pulis pinupuntahan ko, kino-congratulate ko pa. Kaya itong — sabi patayan, “Itong si Duterte, patayan nang patayan.” Eh talaga, totoo ‘yan. ‘Pag nandiyan pa ‘yang droga, ganoon talaga. Either maghintong ka, I said drop the gun kung NPA ka, drop the drugs, tumalikod ka, umuwi ka sa bahay, so wala tayong problema. Ang human rights, makapaghinga rin, walang pulis mamatay.

Iba itong mga carnapping, mga kidnappers, ah ‘yan. Isa rin ‘yan. ‘Yang mag-rape ng bata tapos patayin o mag-rape ng babae tapos patayin, ah... How do you — ito ngayon sa droga, ‘yung hinampas niya ‘yung anak niya sa semento tapos high siya sa drugs? Problema ‘yan. Because kung magsabi ang doktor na he was out of his mind, then you cannot infer criminal intent. Hindi mo masabi na talagang intensyon, eh sabihin ng — kung ang mga doktor, sabi, wala, wala ‘yan. Sa isip — at the time high siya sa drugs. He was not in his right senses.

And that could be a very valid... Iyan ang — ‘yan ang laro ng droga. ‘Pag magsabi ang doktor na buang ‘yan, wala sa isip ‘yan, puwede pa ma-acquit. Totoo, magtanong kayo ng mga abogado. ‘Pag magsabi ang doktor ng ganoon o may mga mayaman tapos makabayad ng doktor. Iyong mahirap, ah problema ninyo ‘yan ‘pag pumasok kayo.

Iyan ang ano, laro. Iyong milyon dito, sira na ‘yung mga pamilya nila. Iyong sa probinsiya, dysfunctional rin lahat na. Ako ang Presidente ganoon man lang rin ang gawain mo sa bayan ko, ah ‘yan ang — magpatayan tayo. Iyan talaga ang totoo. Huminto kayo. Ewan ko ‘yung susunod sa akin pero I’m sure that the police and the military will not allow it. Hindi ko naman — I am not trying to preempt the next administration pero I’m sure that the military and police, and the PDEA and everybody, would not allow this country to turn over.

Iyan lang ang masasabi. Nag-iisip ako habang ano ‘yung gusto kong — marami akong ikukuwento sa inyo, paalis na nga ako, ma-unload ko ‘yung ano ang nasa loob ko. Pero itong droga is really a concern nasa isip ko palagi.

To the — itong pulis pati military, ito ang guarantee ko sa inyo ha, makinig kayo, ‘pag napasubo kayo, hindi na ako Presidente, but napasubo kayo doing your duty sa trabaho lang, huwag kayong matakot. Kung hindi — kung wala kayong makuhang abugado, ako ang pupunta sa korte para sa inyo. I will — maybe I will not — ang trial is para lang ‘yan sa bata, but I will be there to protect you.

Hindi ako naga-ano. Basta trabaho lang kayo, huwag kayong matakot. ‘Pag nasa — naano kayo tapos you are accused falsely, ganoon eh, file the cases kasi may namatay, tapos nawalaan kayo ng hanapbuhay, paalamin mo lang ako.

— END —